

Täysistunto

Keskiviikko 1.10.2025 klo 14.00—18.59

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 63/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 18/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 18/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelua. Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Peltokangas, olkaapa hyvä.

Keskustelu

18.07 **Mauri Peltokangas ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esittelen lyhyesti valiokunnan mietinnön hallituksen esityksestä laiksi hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan siis muutettavaksi hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöstä. Vuonna 2023 lakiin lisättiin uusi 10 a §, jonka mukaan Hätäkeskuslaitoksen on vastattava yleiseen hätänumeroon 112 tehtyihin hätäilmoituksiin, jotka on tehty käyttämällä reaaliaikaista puhetta tai tekstiä. Muutoksella panottiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston niin kutsuttu esteettömyysdirektiivi.

Hätäilmoituksen tekeminen reaaliaikaista tekstitystä käyttämällä tarkoittaa reaaliaikaista, merkki kerrallaan tapahtuvaa tekstipohjaista viestintää hätäkeskuksen ja hätäilmoituksen tekijän välillä. Palvelu on tarkoitettu erityisesti sellaisille henkilöille, joilla on haasteita puhumisen tai kuulemisen kanssa, mutta se on avoin kaikille hätäilmoituksen tekijöille. Vuoden 2023 lainmuutosta koskevan voimaantulosäännöksen mukaan yleiseen hätänumeroon vastaaminen on saatettava lain 10 a §:n mukaiseksi vuoden 2025 loppuun mennessä.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Hätäkeskuslaitos ei saa toteutettua reaaliaikaista tekstitystä laissa säädetyn siirtymäajan puitteissa. Selvityksestä ilmenee, että hätäkeskustietojärjestelmä on Hätäkeskuslaitokselle räätälöity ratkaisu, johon reaaliaikainen tekstinsyöttöominaisuus on rakennettava. Järjestelmän keskeinen osa on hätäpuhelinvaihte, jonka ylläpitosopimus on vuoden 2023 lainmuutoksen valmistelun jälkeen irtisanottu, ja hätäpuhelinvaihteratkaisu on rakennettava uudelleen. Tästä syystä myöskään reaaliaikaista tekstinsyöttöominaisuutta ei ole mahdollista rakentaa suunnitellussa aikataulussa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että reaaliaikaisen tekstityksen mahdollistavan hätäilmoitustavan voimaantuloa pidennetään Euroopan unionin esteettömyysdirektiivin mahdollistamaan enimmäissiirtymäaikaan saakka. Yleiseen hätänumeroon vastaaminen on saatettava direktiivin mukaiseksi viimeistään 28.6.2027.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2025 vp

Arvoisa puhemies! On selvää, että reaaliaikaiseen tekstitykseen perustuva hätäilmoitus-tapa tulee parantamaan entisestään palveluntarjontaa erityisesti erityisryhmiin kuuluvien osalta. Valiokunta pitää uuden hätäilmoitustavan käyttöönottoa tärkeänä. Tästä syystä valiokunta kiirehtii Häätäkeskuslaitosta reaaliaikaiseen tekstitykseen perustuvan hätäilmoitustavan valmistelussa siten, että järjestelmä voidaan ottaa käyttöön mahdollisuuksien mukaan jo ennen ehdotettua takarajaa. Samalla valiokunta myös kannustaa selvittämään jo olemassa olevien palvelujen ja sovellusten käyttämisen mahdollisuuksia hätäpuheluissa ja -viesteissä sekä niihin mahdollisesti sisältyvien esteiden purkamista esteettömyyden edistämiseksi.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana, ja mikä iloisinta, mietintö on yksimielinen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

18.11 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitän hallintovaliokunnan puheenjohtajaa, edustaja Peltokangasta asian esittelystä.

Käsitlemme esitystä, joka koskee hätäkeskustoiminnasta annetun lain muutosta. Esityksen tarkoituksena on pidentää siirtymäaika reaaliaikaisen tekstinsyötön käyttöönotossa hätäilmoituksia varten. Uusi takaraja olisi EU:n lainsäädännön mukainen enimmäisaika eli kesäkuun 2027 loppu.

On tärkeää todeta, että Häätäkeskuslaitos on itse pitänyt tätä esitystä välttämättömänä ja perusteltuna. Ilman tätä muutosta Häätäkeskuslaitos joutuisi toimimaan lainvastaisesti jo vuoden 2025 lopusta alkaen, sillä on ilmeistä, ettei reaaliaikaista tekstinsyöttötoimintoa ehditä ottaa käyttöön siihen mennessä. Nyt annettava lisäaika, noin puolitoista vuotta, antaa viranomaisille mahdollisuuden valmistautua ja toteuttaa toiminta hallitusti.

Esteettömyysdirektiivin myötä merkittävä muutos on jo tapahtunut. Häätätekstiviestin käyttöön aiemmin liittynyt rekisteröitymisvelvollisuus poistui kesällä 2025. Tämä on parantanut Häätäkeskuslaitoksen palvelutasoa ja helpottanut palvelun käyttöä. Se on tärkeä askel kohti esteettömämpää yhteiskuntaa ja yhdenvertaisia hätäpalveluja.

Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia, mutta sen vaikutus on käytännön tasolla merkittävä. Se turvaa sen, että Häätäkeskuslaitos voi toimia lainmukaisesti ja kehittää palvelujaan suunnitelmallisesti. Kansalaisten turvallisuus ei saa vaarantua kiirehtimisen takia, vaan uudistukset on vietävä maaliin kestävästi.

Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että hätäpalvelujen kehittäminen jatkuu johdonmukaisesti ja että kaikilla kansalaisilla on esteettömät ja toimivat keinot saada apua silloin, kun hätätilanne sitä vaatii. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, pois-sa. — Edustaja Lehtinen.

18.13 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että kun ihminen soittaa hätäkeskukseen tai ottaa sinne muutoin yhteyttä ja jos ei pysty puhumaan, niin hän saa avun mahdollisimman nopeasti. Siksi, niin kuin tässä jo aikaisemmin kerrottiin, Häätäkeskus itse on myöskin kiirehtinyt tämän asian kuntoon saattamista.

Toisaalta tässä on malliesimerkki siitä, että kun yksityisiä toimijoita on mukana näinkin merkittävällä toimialalla kuin hätäkeskustoiminta ja siellä sopimuksia voidaan sitten irti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2025 vp

sanoa ristiin rastiin ja järjestelmät joudutaan luomaan ikään kuin sen toimijan pohjalle, niin tässä on sellaisia muuttuvia tekijöitä, joihin ei nopeita ratkaisuja ole olemassa ja joissa välillä sitten joutuu toteamaan sen, että viivästyksiä tulee eikä sille vain voida kerta kaikkiaan mitään. Mutta hyvä viesti on tosiaan se, että nykyisellään jo tekstiviestien kautta voi kuitenkin hätäkeskuksen kanssa kommunikoida. Se on jo parannus, ja sen voi tehdä kuka tahansa ilman ennakkorekisteröitymistä.

Toki toivotaan, että tämä mahdollisimman nopeasti edistyy, mutta toisaalta Suomessa on varsin paljon esimerkkejä niistä ict-järjestelmistä, jotka ikään kuin nopeasti luodaan pystyyn, ja silloin on monesti käynyt niin, että tilanne menee jopa huonommaksi kuin sillä ”huonolla” tai puutteellisella järjestelmällä. Eli kun tämä tehdään, niin se pitää tehdä niin, että se varmuudella toimii, koska hätätilanteessa ei ole mahdollisuutta sille, että apu jää saamatta.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 63/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.